

HÖGSKOLAN
DALARNA

Examensarbete för ämneslärarexamen

Grundnivå

Engelskundervisning för nyanlända elever i ett likvärdighetsperspektiv

---

En studie utifrån lärarens perspektiv i grundskolan i två kommuner.

Författare: Hanan Alradeef

Handledare: Cecilia Wijnbladh

Examinator: Iris Ridder och Jörgen Dimenäs.

Ämne: Engelska

Kurskod:

Poäng: 15 högskolepoäng

Betygsdatum:

Högskolan Dalarna

791 88 Falun

Sweden

Tel 023-77 80 00

Vid Högskolan Dalarna finns möjlighet att publicera uppsatsen i fulltext i DiVA. Publiceringen sker open access, vilket innebär att arbetet blir fritt tillgängligt att läsa och ladda ned på nätet. Därmed ökar spridningen och synligheten av uppsatsen.

Open access är på väg att bli norm för att sprida vetenskaplig information på nätet. Högskolan Dalarna rekommenderar såväl forskare som studenter att publicera sina arbeten open access.

Jag/vi medger publicering i fulltext (fritt tillgänglig på nätet, open access):

Ja

Nej

Abstract:

Uppsatsens syfte är att undersöka hur två skolor i två olika kommuner jobbar för att stödja nyanlända elevers språkinläring och ge dem en likvärdig undervisning i ämnet engelska, som passar med deras nivå. Syftet är också att ta reda på vilka utmaningar som engelsklärarna möter i undervisning av nyanlända elever, samt att belysa orsakerna till nyanlända elevers svaghet i ämnet engelska utifrån lärarens perspektiv. I bakgrunden definieras begreppet nyanländ elev och presenteras kartläggning som en av olika arbetssätt för att främja elevernas språkinläring. Utöver detta beskrivs de utmaningar som lärarna möter i integrering och bedömning av de eleverna. Tidigare forskning och teori handlar om språkinläring och likvärdighet undervisning. För att göra denna studie möjlig har jag genomfört fem intervjuer fördelade på två skolor. Jag har undersökt undervisningen på dessa två skolor som gett mina kunskaper för mitt framtida yrkesutövande. Resultatet visar att båda skolorna strävar efter att stödja nyanlända elevers språkinläring och ge en likvärdig undervisning. Lärarna använder olika arbetssätt i sin undervisning utifrån sina erfarenheter, men uttrycker att det är en utmaning att få samtliga elever att nå godkänt av olika anledningar. Utifrån min studie har jag kommit fram till att vi som lärare verkligen behöver utvecklas i vårt arbete för att eleverna ska kunna utveckla sitt arbete.

Nyckelord:

Nyanlända elever, lärande, språkinläring, likvärdighet, utmaningar, arbetssätt.

Innehållsförteckning

1. Inledning.....	6
2. Syfte och frågeställningar.....	7
2.1 Syfte.....	7
2.2 Frågeställningar.....	7
3. Bakgrund	8
3.1 Vad är en likvärdig och anpassand undervisning enligt styrdokument	8
3.2 Vem räknas som nyanländ elev.....	8
3.3 Kartläggning av nyanlända elevers kunskaper som arbetssätt.....	9
3.4 Utmaning av integrering nyanlända elever i ordinarie klasser.....	10
3.5 Bedömning av nyanlända elever i ämnet engelska som utmaning till lärarna...	10
4. Tidigare forskningar och teori.....	11
4.1 Tidigare forskning.....	11
4.1.1 En studie kring arbetssätt och likvärdig undervisning i klassen.....	11
4.1.2 Flerspråkiga elevers svårigheter i språkinläring.....	12
4.1.3 Olika faktorer som påverkar språkinläring	12
4.1.4 Transspråkande (flera möjligheter i språkinläring).....	13
4.2 Vygotskij teori om lärande och språkinläring.....	14
5. Metod.....	15
5.1 Metodval.....	15
5.2 Val av datainsamlingsmetod.....	16
5.3 Urval.....	16
5.4 Genomförandet av intervjuer	17
5.5 Bearbetning av material.....	17
5.6 Etiska ställningstagande	18
6. Resultat och analys	18
6.1 Arbetssätt och anpassningar som användes av lärarna.....	18
6.1.1 Kartläggning.....	18
6.1.2 Planering och Individanpassning	19
6.1.3 Olika arbetssätt.....	21
6.1.4 Skolans plan för att hjälpa lärarna och nyanlända elever.....	22
6.1.5 Sammanfattning del 1	23
6.2 Utmaningar som möter engelskalärarna i undervisningen av nyanlända elever.....	24
6.2.1 Orsakerna till svagheten i ämnet engelska hos nyanlända elever	24
6.2.2 Sammanfattning del 2	25

7. Diskussion	26
7.1 Resultat Diskussion	26
7.2 Metoddiskussion	30
8.slutsats.....	31
9. Förslag på vidare forskning	32
Referenser	
Bilaga 1	
Bilaga 2	

Förord:

Jag vill rikta ett varmt tack till alla lärare som har ställt upp och gjort studien möjlig i de två kommuner. Jag vill också tacka min handledare Cecilia Wijnbladh så mycket för stöd och utmärkt handledning.

Hanan Alradeef

1. Inledning

Som blivande behörig lärare i svenska skolan och med erfarenhet från Sverige och ett annat land var det oerhört intressant att skriva den här studien. Sverige är idag ett mångkulturellt samhälle med invånare från alla världens hörn och från olika kulturer, länder med en mängd olika språk. Skolan är plats där alla möts (Lahdenperä, 2004, s.11). Enligt utbildningsdepartementet (2017) har Invandrings-tillväxten i Sverige ökat med 23 procent de senaste årtionden. Den svenska skolan har länge arbetat med nyanlända elever och har utvecklat kunskaper kring bemötande, inläring och hjälpmedel för att underlätta undervisningen för nyanlända elever. Idag finns det olika verktyg som stöttar eleverna i deras inläring, exempelvis digitala läromedel och material som är anpassade för eleverna. Trots den utveckling som skett är majoriteten av de nyanländas resultat inte godtagbara i de flesta ämnen, men särskilt i engelska och svenska, trots att Skolverket har utfärdat flera bestämmelser och lagar för att stödja dem.

Det står i läroplanen (2011/2020) att ”Undervisningen ska anpassas till varje elevs förutsättningar och behov. Den ska främja elevernas fortsatta lärande och kunskapsutveckling med utgångspunkt i elevernas bakgrund, tidigare erfarenheter, språk och kunskaper” (Lgr.11, s.6). Citatet tydliggör att läraren behöver ta hänsyn till elevernas behov. Med detta menas också att läraren inte kan ha en undervisning som han/hon tror passar alla elever. Därför bör lärarna i sin undervisning utgå från det eleverna behöver utveckla. Det står också i läroplanen (2011) att: ”Undervisningen i ämnet engelska ska syfta till att eleverna utvecklar kunskaper i engelska språket och kunskaper om områden och sammanhang där engelska används samt tilltro till sin förmåga att använda språket i olika situationer och för skilda syften” (Lgr.11, s. 33).

Jag har arbetat som undervisande lärare i ämnet engelska i årskurs 7–9. Jag har också arbetat som SVA-lärare samt modersmålslärare för årskurs 4–9. Enligt min erfarenhet med det stora antal nyanlända elever i skolan har det varit svårt att ge en likvärdig undervisning, något som har försvårat mitt arbete. Enligt läroplanen så skall den svenska skolan vara ”en skola för alla och skolans undervisning skall vara likvärdig” (Skolverket, 2011, s.8). Samhällsutvecklingen ställer svenska skolor inför ett problem som inte regleras av styrdokumentet och det är när äldre barn kommer som nästan analfabeter till Sverige. Lärare ställs inför utmaningen att möta dessa elever och anpassa undervisningen även för dessa elever, det gäller även ämnet engelska som är ett kärnämne.

Jag har i och med mitt arbete blivit intresserad av hur undervisningen kan anpassas för nyanlända elever i ämnet engelska. Jag vill därför i mitt examensarbete undersöka hur andra skolor ger förutsättningar för detta.

2.Syfte och frågeställningar

2.1 Syfte

Studiens övergripande syfte är att undersöka hur två skolor i två olika kommuner jobbar för att stödja nyanlända elevers språkinlärning och ge dem en likvärdig undervisning i ämnet engelska som passar med deras nivå. Undersökningen kommer också handla om vilka utmaningar som engelsklärarna möter i undervisningen av nyanlända elever i ordinarie engelsk-undervisning i de två skolorna, samt att belysa orsakerna till nyanlända elevers svaghet i ämnet engelska utifrån lärarens perspektiv.

Följande forskningsfrågor ligger till grund för studien:

2.2 Frågeställningar

Jag har utgått från följande frågeställningar:

1. Vilka arbetssätt och anpassningar använder lärarna för att stödja nyanlända elevers språkinlärning och ge dem en likvärdig undervisning?
2. Vilka utmaningar möter engelsklärarna i undervisningen av nyanlända elever och varför har nyanlända elever svårigheter i ämnet engelska?

3.Bakgrund

I den här delen av min studie presenteras olika uppfattningar om begreppet nyanländ från olika offentliga källor. Begreppet konkretiseras genom att definiera vem som räknas som nyanländ elev. Avsnittet kommer inledningsvis att redogöra för likvärdig och anpassad undervisning enligt styrdokumentet. Därefter kommer det att handla om kartläggningen av elevers kunskaper i ämnet engelska som arbetsätt för att stödja elevernas språkinläring. Avslutningsvis presenteras utmaningar som lärarna möter i integreringen av nyanlända elever i ordinarie klasser och bedömningen som en utmaning i arbetet med de eleverna.

3.1 Likvärdig och anpassad undervisning enligt styrdokument.

Det står i läroplanen (Skolverket, 2019, s.6) att ”Skollagen föreskriver att utbildningen inom varje skolform och inom fritidshemmet ska vara likvärdig, oavsett var i landet den anordnas. Normerna för likvärdigheten anges genom de nationella målen. En likvärdig utbildning innebär inte att undervisningen ska utformas på samma sätt överallt eller att skolans resurser ska fördelas lika. Hänsyn ska tas till elevernas olika förutsättningar och behov”. Det innebär att en likvärdig undervisning inte betyder att undervisningen ska genomföras på samma sätt till alla elever, utan att lärarna har ett uppdrag att utgå från elevernas förutsättningar och anpassa undervisningssättet för att inkludera de elever med särskilda behov i lärandeprocessen. Med andra ord ska läraren anpassa planeringen och undervisningen på ett sätt som gör att eleverna kan vara delaktiga i samma miljö med andra elever. Läroplanen (Skolverket 2019, s. 6) ger ansvar till skolan och lärarna att hitta olika vägar och former av undervisning som hjälper de elever som har svårigheter av olika skäl att nå målet i skolan.

Skolverket (2008) har publicerat *Allmänna råd för utbildning av nyanlända elever* som dokument, med syftet att vägleda lärarna som möter och undervisar nyanlända elever i klasser. De allmänna råden har en stor betydelse gällande nyanländas elever rättigheter i en likvärdig utbildning som passar deras nivå, behov och förutsättningar.

3.2 Vem räknas som nyanländ elev.

”Att bryta upp och byta land är för flertalet människor en livsavgörande händelse” (Franzen 2001, s.11). Sverige är ett land som håller av människors rättigheter högt och under de senaste åren har Sverige tagit emot många människor från olika delar i världen. Människor som har flytt från kriget, de som har kommit hit med sina familjer och barn för att få trygghet och bättre liv men också de som har kommit hit för att söka jobb. Det finns många anledningar till varför de har tvingats lämna sina länder och söka ett bättre liv (Migrationsverket.se). Det vill säga att antalet nyanlända har ökat mycket under de senaste sex åren och det har blivit en stor blandning av vuxna, små och stora barn.

Begreppet nyanländ har definierats flera gånger i olika offentliga sektorer för att tydliggöra vem som räknas som nyanländ elev. Enligt Migrationsverket är en

nyanländ en person "som är mottagen i en kommun och har beviljats uppehållstillstånd för bosättning på grund av flyktingskäl eller andra skyddsskäl". En person är nyanländ under tiden som han eller hon omfattas av lagen om etableringsinsatser" (Sveriges riksdag.se). Skolverkets (2012) definition är "elever som inte har svenska som modersmål och inte heller behärskar det svenska språket och som anländer nära skolstarten eller under sin skoltid i grundskolan, gymnasieskolan eller motsvarande skolformer". Den här gruppen är en heterogen grupp med vitt skilda språk, erfarenheter, skolbakgrund och social bakgrund. Enligt Skolverket (2016) är en nyanländ elev "någon som har bott utomlands och som nu är bosatt i Sverige. Hen ska ha börjat sin utbildning efter ordinarie terminsstart i årskurs 1 eller senare. Efter 4 år i svensk skola räknas inte eleven som nyanländ längre". Bunar (2010) anser att nyanlända elever har rätt att läsa i förberedelseklassen på grundskolan eller i ett introduktionsprogram på gymnasiet för att hen ska lära sig grundläggande kunskaper i svenska språket.

3.3 Kartläggning av nyanlända elevers kunskaper som arbetssätt.

Många barn som kommer med sina familjer bosätter sig i Sverige och får uppehållstillstånd och kan börja ett nytt liv i ett nytt land och samhälle, men de människorna är oftast okända hos kommuner och skolor. I själva verket har skolan inte så mycket information om deras tidigare skolgång. Det försvårar arbetet för att skolan ska kunna placera dem i rätt årskurs, och se över vilket stöd som behövs framöver. En lösning till detta problem kan vara kartlägga nyanländas elevers kunskaper och erfarenheter som arbetssätt för att samla information om deras tidigare utbildning och kunna stödja dem i lärandeprocessen. Kartläggningen syftar till att ge en tydlig bild om deras styrkor och det de behöver stöd för. På detta sätt får eleverna möjligheter att visa och berätta om det de har lärt sig i sitt hemland. Kartläggningen måste ske inom två månader efter att eleven har kommit till skolan och utifrån det beslutar skolan i vilken årskurs eleven ska placeras i (Skolverket 2016).

Kartläggningen består av tre steg. Steg nummer 1 handlar om språk och erfarenhet, steg nummer 2 handlar om Litteracitet och Numeracitet och de båda blev obligatoriska från april 2016. Det innebär att alla skolor i Sverige måste genomföra kartläggningen (Skolverket 2016). Det är en svensktalande lärare som genomför de olika stegen i materialen med hjälp av tolk, modersmållärare eller studiehandledare som talar samma språk som eleven. Det sker med stöd av material från Skolverket.

"År 2013 gav regeringen Skolverket i uppdrag att genomföra insatser för att öka måluppfyllelsen för elever med annat modersmål än svenska. Uppdraget innefattade att utveckla och sprida ett material för kartläggning av de kunskaper nyanlända elever har när de kommer till svenska skolan" (Lahdenperä, Sundgren 2016, s.49).

Utöver de första två stegen handlar tredje steget om ämneskunskap, och där erbjuder Skolverket viktigt material för att stödja läraren i sitt arbete om bedömningen av nyanlända elevers kunskaper, något som hjälper dem att planera, anpassa undervisning till deras nivå och behov och för att kunna ge dem en likvärdig undervisning. "Kartläggningsmaterialets tredje steg riktar sig till den undervisande ämnesläraren och är tänkt att genomföras på den skola där eleven placerats. Med hjälp av materialet får läraren syn på vilka kunskaper elever har inom ett specifikt

ämne. Läraren får på det sättet bättre möjlighet att planera elevens fortsatta undervisning” (Skolverket, 2016, s.10).

För ämneslärare är det steget enligt skolverket frivilligt och material finns för olika ämnen, något som kan underlätta uppdraget för ämneslärarna. För Lahdenperä och Sundgren (2016) är det mycket viktigt att tredje steget genomförs och det blir en utmaning för ämnesläraren att kartlägga och bedöma elevernas förmågor. (Lahdenperä & Sundgren 2016, s.54).

3.4 Utmaning av integrering nyanlända elever i ordinarie klasser.

Efter en kort tid av introduktion i centralenheten och kartläggningen av nyanlända elevers kunskaper har de rätt att börja och läsa i förberedelseklass som ser mycket olika ut från kommun till kommun och även från skola till skola (Lahdenperä & Sundgren.2016). Där läser de i högst två år med stöd. Stödet kan bestå av en studiehandledare eller någon annan resurs. Därefter blir eleven placerad i en ordinarie klass vilket ger förutsättningar att ansluta ordinarie undervisning när kunskaper för detta uppnåts. En del av eleverna som visar goda förmågor vid kartläggningen kan direkt börja i ordinarie klass utan att de fått undervisning i förberedelseklass (Skolverket 2016, s.11).

Bunar (2015) pekar på hur nyanlända elever integreras i den svenska skolan och berättar om de två grundläggande modeller för mottagandet. Förberedelseklass och ordinarie klass är två modeller som finns i svenska skolan. Han diskuterar både fördelar och nackdelar med att eleverna ska läsa i förberedelseklass. Å ena sidan får de lära sig grundläggande svenska i en anpassande miljö med hjälp av utbildade lärare och andra studiehandledare som har modersmålet, men å andra sidan kan det ha negativa effekter genom att det segregerar och inte integrerar på rätt sätt i skolan (Bunar, 2015, s. 14).

Enligt Bunar består en lyckad placering eller integrering i ordinarie klass av stöttande struktur. Då finns det utbildade språklärare och studiehandledare för att kunna hjälpa de eleverna som fortfarande inte behärskar språket, något som bidrar till att de får likvärdig och anpassad undervisning (Bunar, 2015, s. 15).

3.5 Bedömning av nyanlända elever i ämnet engelska som utmaning till lärarna.

Ämneslärarna behöver alltid ta hänsyn till elevernas olikheter, behov och förmågor när de planerar för att de ska kunna sätta betyget på ett rätt sätt. När nyanlända elever börja läsa i vanliga klasser möter de och lärarna olika utmaningar av olika anledningar som gör lärarnas uppdrag svårare. Att bedöma eleverna är inte lätt och det blir svårare när det gäller nyanlända elever. Engelska är ett av de tre Kärnämnen tillsammans med svenska och matematik i skolan och eleverna bör uppnå godkänt i dessa ämnen för att de ska kunna läsa vidare i gymnasieskolan (Skolverket, 2020).

Läroplanen sätter stor betydelse på ämnet engelska: ”Engelska språket omger oss i vardagen och används inom så skilda områden som politik, utbildning och ekonomi. Kunskaper i engelska ökar därför individens möjligheter att ingå i olika sociala och kulturella sammanhang och att delta i internationellt studie- och arbetsliv (Skolverket 2019, s.32). Det står också i läroplan 2011 under rubriken *kunskapskrav*

för betyget E i slutet av årskurs 9 att eleverna ska förstå det huvudsakliga innehållet i talande engelska, men också att kunna skriva, uttrycka och formulera sig enkelt och begripligt (Läroplanen 2011, s. 38). Detta innebär att de ska visa förmågor mot kunskapskraven vad gäller att skriva, läsa, tala och förstå talad engelska. Det vill säga att alla elever bedöms lika oavsett om det en nyanländ elev eller en elev som är född i Sverige. Det finns inga särskilda bedömningar som för till exempel svenska som andraspråk, vilket betyder att kraven är lika för alla.

4. Tidigare forskning och teori

I detta avsnitt redovisas teorier om lärande och språkinläring som ligger till grund för min studie och som handlar om lärande och språkutveckling. Jag kommer också presentera tidigare forskning som ska kopplas till syfte och frågeställningar.

4.1 Tidigare forskning

4.1.1 En studie kring arbetssätt och likvärdig undervisning i klassen.

Axelsson (2012) studerade vad skolan gör för att utveckla nyanlända elevers språk och ämneskunskaper samt att hon undersökte hur skolan inkluderar och stöttar de eleverna. Axelsson hänvisade till en studie av naturvetenskap till Gibbons (2004) i Australien om undervisningen i engelska som andraspråk, där hon visade hur mycket brobyggandet, inkludering och stöttning spelar roll i klassrumsmiljöer som ges vid behov för att nyanlända elever ska kunna klara sig själva i språkinläring (Bunar, 2015, s.86). I andra delen av studien, och efter att tre nyanlända elever observerats i ordinarie klass, kunde forskaren dra slutsatsen om vikten av studiehandledare som resurs. Studien visade att eleverna tillsammans med studiehandledaren och läraren i engelska som andraspråk hade mer interaktion än vad de hade i ordinarie klassrum med ämnesläraren. Stödet som gavs av studiehandledarna hade varit svårt för den ordinarie ämnesläraren att ge eftersom hen inte kan förmedla information till eleven på hans starkaste språk (förstaspråk). Det är sällan som ämnesläraren behärskar elevens modersmål vilket gör att kommunikationen begränsas (Bunar, 2015, s.97).

Axelsson (2012) presenterar och tolkar begreppet likvärdighet som *samma undervisning* eller *samma möjligheter* men där alla elever är unika och att de ”deltar i samma undervisning oberoende av behov och förutsättningar” (Bunar, 2015, s.98). Där spelar lärarnas förståelse av olikheterna av elever och deras förmågor att anpassa planeringen och undervisningen utifrån dessa olikheter en betydande roll för att lärarna ska lyckas inkludera eleverna och ge en likvärdig undervisning i klassen.

Slutligen i diskussionen om likvärdig utbildning till nyanlända elever hävdar Axelsson att ”För den nyanlända innebär likvärdiga möjligheter att alla tillgängligautbildnings resurser behöver användas simultant och på ett flexibelt sätt med utgångspunkt från den individuella elevens behov. Huvudresursen är eleven själv med sin skolbakgrund, literacitetsförmåga och sina ämneskunskaper” (Bunar, 2015, s.128).

4.1.2 Flerspråkiga elevers svårigheter i språkinlärning.

Cummins (2017) redogör för forskning som fokuserar på flerspråkiga elevers språkinlärning och skolans roll för att hjälpa dem att lyckas i utbildningen. Cummins (2017) tar upp olika studier som genomfördes i USA. I en studie som handlar om flerspråkiga elever som kommer till USA, hänvisar forskaren till tidsperioder som tvåspråkiga elever behöver för att de ska kunna hinna ikapp kunskapsmässigt och lära sig ett nytt språk. Resultatet visade att det beror på ålder, så de elever som kommer mellan åldrarna 8–12 år och som redan gått flera år i skolan i sina ursprungsländer, behöver fem till sju år att bli godkända i språk, naturkunskap och samhällsämnen. Studien visar att det beror på hur mycket de eleverna har utvecklat sin läs och skrivförmågor på modersmålet innan att de kan börja utveckla förmågor inom andra områden (Cummins, 2017, s.77).

Cummins (2017) presenterar en annan studie i USA av Hakuta, Butler&Witt (2000). Den studien analyserar data från två skoldistrikt i området San Francisco Bay i Kalifornien för att veta hur lång tid eleverna behöver för att kunna utveckla sina kunskaper i andraspråket. Resultatet visade att det beror på elevers socioekonomiska förutsättningar. De elever som med en god socioekonomisk bakgrund där föräldrarna har arbete och utbildning visade bättre utveckling i kunskaper i andraspråket, medan eleverna från sämre socioekonomiska och låginkomstmiljöer utvecklade sina kunskaper långsammare. Det är något som kan ta 4 - 7 år för dem att kunna utveckla sina kompetenser och språkinlärning (Cummins, 2017, s.78).

4.1.3 Olika faktorer som påverkar språkinlärning.

Att flytta till ett annat land och komma in i ett samhälle med ny kultur betyder att man startar ett nytt liv. Det innebär att man bör lära sig ett nytt språk för att kunna kommunicera och samspela med andra i samhället. Det kan vara en utmaning särskilt för äldre elever att lära sig att läsa, skriva och tala ett annat språk än sitt modersmål (Franzen, 2001).

Franzen (2001) tar upp en fråga som ibland hörd här och där om nyanlända som lär sig ett nytt språk i skolan: ”Varför lär hen inte sig språket ordentligt?” (Franzen, 2001, s. 32). Författaren påpekar på några faktorer som står bakom varför man har så svårt att lära sig ett nytt språk. Bland de faktorerna är **språkligt avstånd** ”som avser hur långt språket rent tekniskt ligger från varandra” (ibid) så om man ska lära sig ett språk som har sitt ursprung som modersmålet, underlättar det lärandet med tanken att språkstrukturen och grammatiken är så nära. Om språken skiljer sig mycket åt och har andra uttalsregler och meningsbyggnadssystem kan det ta lång tid att lära sig språket. **Kulturellt avstånd** kan ses i olika form av skillnader mellan länder, nämligen skillnader i livsstil, i lärande, och även i form av undervisning. Detta leder också till språksvårigheter när de kulturella skillnaderna mellan länderna är stora, till exempel att man kommer från Somalia och börjar lära sig i Sverige. **Brytningen** kan ses tydligt speciellt för de som lär sig språket i vuxen ålder, särskilt om det nya språket har olika ljudbilder. Barn har lättare än vuxna att lära sig uttal och samtalsflyt. Enligt Franzen (2001) är **motivation** mycket viktigt när man lär sig ett nytt språk. Att vara motiverad, att kunna skapa relationer med andra som behärskar språket och att kunna hitta jobb är några saker som hjälper den nyanlända att integreras snabbare i samhället (Franzen, 2001, s. 32–38).

Franzen (2001) lyfter fram en annan faktor som handlar om svårigheter att tala, läsa och skriva. Vissa människor som flyttar har svårt att lära sig det nya språket för de har antingen gått en kort tid i skolan i sitt hemland eller har aldrig gjort det. Medan andra lär sig snabbt att prata det nya språket men ändå har problem att lära sig att läsa och skriva. Franzen (2001) anser att det är en stor utmaning som gör det svårt att undervisa sådana elever med tanke på deras skolbakgrund (Franzen, 2001, s. 39). Enligt Franzen (2001) spelar de faktorerna en viktig roll för de äldre barnen som har andra språk och tillhör andra kulturer och det kan påverkas deras utbildning och språkinläring.

4.1.4 Transspråkande (flera möjligheter i språkinläring).

Svensson (2018) påpekar i sin vetenskapliga artikel att benämningen av begreppet transspråkande inte bara är en svensk benämning utan att det är ett internationellt begrepp. Svensson (2018) hänvisar till att detta begrepp förklarar hur vi människor använder det i våra inre tankar samt i alla tidigare språkliga resurser för att kunna kommunicera med andra. Svensson (2018) kopplar detta till lärande och undervisning genom att hänvisa till Cen Williams studier i 1996 av tvåspråkig undervisning i skolor i Wales, där många elever läser på det offentliga skolspråket, som är ett annat språk än modersmålet. I dessa studier förklarar Williams att växlingen mellan språket hos flerspråkiga elever sker när de får använda det första språket som är modersmålet och som de behärskar. Då får de en god möjlighet att utvecklas på det andra språket som de lär sig i skolan. Resultatet av studierna visade att den ständiga övergången mellan språken blev framgångsrikt för elevers utveckling i båda språken och ämnesutveckling.

Svensson (2018) hänvisar också till Jim Gummins forskning från 1976 som handlar om fördelar som flerspråkiga får när de använder sina tidigare språkliga kunskaper som resurser för att de ska kunna utveckla sina språkinläringar. Flerspråkiga personer kan lära sig ett nytt språk lättare med hjälp och stöd från deras tidigare språk. Därmed blir dessa språk beroende av varandra och samtidigt förstärker de varandra. En av de slutsatser som han kom fram till är att flerspråkiga elever som har ett annat modersmål än skolans språk bör få tillgång till alla sina språkliga resurser i lärandeprocessen. Utöver det betonade han om vikten av att de eleverna har rätt till likvärdigt och rättvis undervisning i skolan. Det kan vara genom att de använder sina språkliga förmågor för att de ska lyckas.

García & Wei (2018) beskriver transspråkande ”som en pedagogisk praktik med nyskapande, kreativ och om danande kraft” (Garcia & Wei, 2018, s. 12). Detta är utifrån ett socialt och ett kognitivt perspektiv. där språket ses som ett separat system och transspråkande ses som en teoretisk och analytisk metod som används i skolan i lärande och undervisning. Enligt García & Wei (2018) använder flerspråkiga individer sina språkliga förmågor som resurser för att de ska lära sig på ett kreativt sätt. Utöver detta förklarar de hur transspråkande kan ha en transformativ funktion i undervisning. (Garcia & Wei, 2018, s.12). Författarna lyfter fram hur viktigt är att använda transspråkande i lärandeprocessen för både lärarna och eleverna. Användning av transspråkande underlättar lärarens uppdrag i klasser och samtidigt hjälper flerspråkiga elever att integrera och våga delta i lektionerna. Detta leder till social rättvisa och ger de elever en chans till egenmakt i klassen och sedan i samhället. (Garcia & Wei, 2018, s.15). Transspråkande ses i

undervisningssammanhang som en process som engagerar och inkluderar alla språkliga kunskaper i praktiken hos lärarna och eleverna i klassen. Transspråkande leder till att upprätthålla gamla kunskaper och utveckla nya kunskaper samtidigt (Garcia & Wei, 2018, s. 99).

Författarna presenterar vidare exempel från en undervisningssituation i USA för att visa hur transspråkande kan användas i olika typer av undervisning och med olika typer av elever. Goda resultat nåddes när transspråkande blev ett verktyg i elevernas arbete med översättning. Resultatet visade också olika bra effekter för läraren och elever. Bland de effekterna var att eleverna blev mer delaktiga och att läraren kunde använda språket på ett flexibelt och förstärkt sätt (Garcia & Wei, 2018, s. 142–148). García & Wei (2018) indikerar att transspråkande kan ses som ett passande verktyg i lärandet och undervisningen som kan vara lämplig i olika typer av undervisning i pedagogisk praktik. Transspråkande kan ses som en bro mellan komplexa sociala och kognitiva aktiviteter. Men enligt författarna så används den tyvärr inte i skolvärlden på ett systematiskt sätt (Garcia & Wei, 2018, s. 185).

Cummins (2015) berättar om sammanhang där interkulturella resurser i klassrummet och hur lärarna har börjat flytta sin orientering från godartad försummelse av elevernas språk och kulturer till en interkulturell inriktning. Han refererar till vad som kallas ”undervisning genom en interkulturell eller flerspråkig lins”. Det är när undervisningen fokuserar på att breddas till att omfatta elevernas kulturella kunskaper utöver tidigare språkkunskap. Detta tar helt enkelt allvarligt accepterade pedagogiska uppfattningar som att undervisa barnet och koppla läroplanen till elevers bakgrundskunskaper. Enligt Cummins äger det rum när skolan fokuserar på att utveckla elevernas medvetenhet om språk och samtidigt bekräftar deras tidigare språkliga identiteter och här menar han modersmålet (Cummins, 2015).

4.2 Vygotskij teori om lärande och språkinläring

Den teori som jag utgår ifrån är Vygotskijs teori om lärande, tankande och språket utifrån sociokulturella perspektiv. Vygotskij (2001) förklarar hur lärandet sker och hur språket utvecklas speciellt hos barn ur ett sociokulturellt perspektiv. Enligt Vygotskij sker lärandet och utvecklingen i sociala sammanhang där vi kan inte utveckla själva utan andras befinnande. Lärandet är en process som äger rum när människan får stöd från olika delar i samhället. Vi människor lär oss när vi samspekar och lär av varandra men här spelar språket en viktig roll. Det är ett redskap som används av människor för att de ska kunna uttrycka sig och förstå och tänka kring vad som händer omkring dem. Vygotskij (2001) understryker språkets betydelse för kontakt människor emellan. Han hänvisar till att vi lär oss när vi skapar dialog med varandra (Vygotskij, 2001, s. 15). Dialogen är central för lärande och språkinläring. Vygotskij anser att inläringen är en social process där barn utvecklas när de befinner sig i dialog med vuxna och med det menar han att undervisningen och lärandet sker när lärarna och barn kommunicerar med varandra. Språket och tänkandet hos barn utvecklas i förhållande mellan vardagserfarenheter och de vetenskapliga begreppen som barn lär sig i skolan. Den här processen är inte lätt utan hjälp av lärarna spelar en mycket viktig roll (Vygotskij, 2001, s.13).

Säljö (2000) utgår från ett sociokulturellt perspektiv och betonar att språket ger oss en unik förmåga som hjälper oss att dela våra erfarenheter och kommunicera med

varandra på ett givande sätt (Säljö, 2000, s.34–35). Författaren betonar också att ”lärande sker genom interaktion mellan människor” (Säljö, 2000, s. 34). Det kan ske i olika miljöer omkring oss, bland annat i familjen, med vänner, på arbetsplatser och genom diskussionen på caféet men skolan och utbildningen står på första plats som en bra miljö där barnen lär sig och utvecklas (Säljö, 2000, s.12). Säljö (2000) hänvisar till att ”denna sociokulturella utveckling kan beskrivas som lärande på en kollektiv nivå. Inom ramen för detta lärande sker sedan lärande och utveckling på en individuell nivå” (Säljö.2000, s. 231).

Gibbons (2009) förklarar Vygotskijs syn på lärandet som en samarbetsaktivitet som äger rum inom sociokulturell miljö, där utbildning spelar en viktig roll i individens kognitiva och språkiga utveckling. Gibbons (2009) hänvisar till begreppet ”stöttning” utifrån sociokulturell syn på lärandet. Det betyder att elever som får stöttning i klassen kan delta bättre och uppnå målet av lärande mer än de andra som inte får någon hjälp. På detta sätt kan eleverna öka sitt självförtroende som leds med tiden till att lärarna minskar sina stöttningar gradvis när eleverna kan lära sig själva. Det som kan utföras med hjälp av *närmaste utvecklingszonen*, där lärarna som kompetenta personer hjälper eleverna klara vad de kan inte göra på egen hand (Gibbons, 2009, s.42).

Utifrån detta kan jag koppla det till att nyanlända elevers språkinläring sker i dialog med det omgivande samhället och skolan. Det vill säga att lärarna spelar en viktig roll när de hjälper eleverna att komma in i ett socialt sammanhang och hjälpa dem att lära sig språket. Det vill säga att de också bör ge en likvärdig och inkluderande undervisning som passar till elevers individuella behov. Läraren får i relation till styrdokumentet, själv bestämma vilket sätt hen ska använda för att främja och anpassa undervisning till alla elever i klassen. Frågan är hur läraren gör det i praktiken när hen har nyanlända elever i klassen.

5. Metod

I följande avsnitt presenteras metoden som jag har använt mig av. Detta för att genomföra studien och samla material som bidrar till att jag får svar på frågeställningar på ett rätt sätt. Urval och val av metod ska redogöras samt med datasamling. Avslutningsvis redogörs för etiska aspekter.

5.1 Metodval

Den vetenskapliga metoden som användas i studien är kvalitativ metod. Den metoden fokuserar mer på ord än på siffror som gör undersökningen bredare och ger ett tydligt resultat (Bryman 2018). Ahrne& Svensson (2015) ser att ”alla typer av metoder som bygger på intervjuer, observationer eller analys av texter kan kallas kvalitativa metoder” (Ahrne& Svensson, 2015, s. 9). Syftet till att jag har valt denna metod är för att jag kunna samla material som ska hjälpa mig att analysera och undersöka samt komma fram till en slutsats som är till ett underlag för mitt arbete. Forskaren måste samla och skapa ett empiriskt material, det som kan hjälpa till att analysera och finna svar på undersökningsfrågorna (Ahrne&Svensson, 2015, s.20). Genom den kvalitativa metoden kan jag samla och analysera data som kan främja min undersökning och bidra till att jag få en fördjupad bild av hur skolor i två

kommuner jobbar för att stödja nyanlända elevers språkinlärning och ge en likvärdig undervisning i ämnet engelska. Jag vill också få kunskap om vilka utmaningar engelsklärarna möter när de undervisar nyanlända elever i samma klass med andra elever och varför.

5.2 Val av datainsamlingsmetod

Ahrne & Svensson (2015) liknar data vid blommor i naturen där forskaren väljer dem hen vill ha och sedan tar hen hem dem och börjar organisera, sortera, bearbeta och slutligen förmedlar dem till läsaren. Utmaningen för forskaren är att välja den data och de metoder som passar bäst med studiens syfte och frågeställningar (Ahrne& Svensson, 2015, s. 19). Jag har valt semistrukturerade intervjuer eftersom de passar för kvalitativa metoder när forskaren vill samla data. Semistrukturerade intervjuer gav mig flera möjligheter att få svar på mina frågor under intervjuerna. Genom semistrukturerade intervjuer kunde jag ställa frågor till mina informanter i vilken ordning jag ville utan att vara begränsad med intervjuguiden. Den semistrukturerade intervjun gav mig också mer flexibilitet och frihet genom att följa upp mina frågor med andra frågor för att få mer förklaringar (Bryman 2011, s. 563). Intervjuerna utgick från samma öppna frågor som ställdes till samtliga respondenter. De öppna frågorna gjorde att respondenten kunde förhålla sig fritt och att utveckla sina tankar och förklara mer utifrån sina åsikter om undervisning i ämnet engelska med nyanlända elever i sina klasser. Den semistrukturerade intervjun har därmed bidragit till att höja min förståelse och hjälpte mig att analysera och jämföra lärarens svar som leder till att min studie får fram ett bra resultat med bra validitet och reliabilitet (Bryman, 2018).

5.3 Urval

Efter att forskaren har valt en lämplig metod för att få fram det data som behövs för att besvara forskningsfrågorna blir det nästa steget att fundera på vilka empiriska material man ska inrikta sig på (Ahren&Svensson, 2015, s. 21). Detta betyder att forskaren bör kolla var data finns. Utifrån studiens syfte som är att undersöka vilka arbetssätt använder lärarna i två skolor för att stödja språkinlärning hos nyanlända elever och ge dem en likvärdig undervisning i ämnet engelska har jag intervjuat 5 engelsklärare som enbart undervisar på högstadiet med elever från 7–9 på två olika mångkulturella skolor i två olika kommuner och har nyanlända elever i sina klasser i varierande antal, med syftet att välja ut rätt personer för att intervjuas (Ahren&Svensson, 2015, s.40). Jag har använt mig av bekvämlighetsurval som hjälpte mig med stöd av några kollegor att få kontakt med andra lärare som undervisar nyanlända elever i andra skolor och kunna få deras samtycke att delta i min undersökning (Bryman, 2018). Var och en av de lärarna har olika erfarenhet av läraryrket (5–18 år). För att garantera skolornas och respondenternas anonymitet kommer jag nämna skolorna som Alfaskolan och Betaskolan. Utöver detta kommer jag nämna lärarna som Alfalärare 1, 2, 3 och Betalärare 1 och 2. I dessa skolor finns det nyanlända elever i vanliga klasser och förberedelseklasser.

Alfaskolan ligger i en liten kommun, där det finns två skolor för åk 7–9. I den här skolan går ca 550 elever. Antal nyanlända elever i den skolan är mellan 70–80. Jag har intervjuat tre lärare där.

Alfalärare 1: Har erfarenhet 18 år som engelsk- och svensklärare. Hen har varit verksam i olika skolor i olika städer som lärare i grundskolan utöver arbetade hen i gymnasieskolan genom (språkintröduktion program) för elever som saknar grundläggande behörighet i ämnet engelska och svenska. Där undervisade hen många nyanlända elever.

Alfalärare 2: Har erfarenhet 15 år och arbetade som engelska- och svensklärare i både ordinarie klasser och i förberedelseklass samt svenska som andraspråk.

Alfalärare 3: Har erfarenhet 8 år som engelska och SVA-lärare. Hen arbetade också på SFI som svensklärare för vuxna som har ett annat modersmål än svenska. Hen arbetade mycket med individuell undervisning med nyanlända.

Betaskolan ligger i en stor kommun, där det finns många grundskolor och gymnasieskolor. På den skolan går ca 400 elever. Antal nyanlända elever i den skolan är omkring 100 elever. Jag har intervjuat 2 engelsklärare som arbetar med elever i årskurs 7–9.

Betalärare 1: Är blivande lärare i engelska. Hen kommer att bli klar med utbildning om några månader. Hen har erfarenhet som lärare 5 år i Sverige och 6 år i ett annat land. Hen arbetar nu som engelsklärare i ordinarie klasser.

Betalärare 2: Har arbetat som engelsklärare i 6 år i Sverige och har också mycket erfarenhet i båda vanliga klasser och förberedelseklassen.

5.4 Genomförandet av intervjuer

Lärarna kontaktades genom mailkonversation och informerades om min studies syfte med frågan om de var intresserade och hade möjlighet att delta i en intervju. Efter att jag fick samtycke och bekräftelse från de deltagarna som har varit intresserade bestämde vi tid för intervjuerna. Intervjuerna genomfördes på två sätt. En del genomfördes via Skype och en annan del i skolan där jag träffade lärarna ansikte mot ansikte enligt bestämt tid. Intervjuerna genomfördes under deltagarnas rasttid och på lugna platser utan störningsmoment. Under intervjuerna har jag försökt att ställa vänliga frågor och att visa mitt intresse för deltagarnas svar och åsikter. Vissa frågor omformulerade jag och använde de ord jag fått i svaren för att försäkra mig om att jag hade förstått dem korrekt, så att de kände sig trygga och gärna ville berätta mer (Ahrne & Svensson, 2015, s. 45). Både intervjuerna via Skype och de som genomfördes på plats spelades in med ljudupptagning. Jag valde också att anteckna under tiden för att det är som en grundläggande teknik att intervjuaren använde penna och papper och koncentrera sig och följa upp svaren (Ahrne & Svensson, 2015, s. 49).

5.5 Bearbetning av material

Bryman (2018) hänvisar också till vikten av att intervjuerna som inspelas ska skrivas ner under tiden man intervjuar eller direkt efter (Bryman 2018, s. 269–270). Detta har hjälpt mig att behålla alla detaljer och underlättat analysarbetet. Efter intervjun började jag transkribera allt material. För att undvika felaktighet lyssnade jag flera gånger på de inspelade intervjuerna för att vara säker på att jag hade tolkat och transkriberat innehållet på rätt sätt. Jag gick genom min transkriberade text och

kopplade svaren till tillhörande frågor och frågeställningar. Därefter analyserade jag lärarnas svar och kopplade dem till litteraturforskningen (Ahrne & Svensson, 2015, s. 23–24). Detta hjälpte mig att få svar på studiens syfte och frågeställningar samt att komma till resultatet och slutsatsen (Bryman, 2018).

5.6 Etiska ställningstagande

Bryman (2018) betonar vikten av att forskaren tar hänsyn till de grundläggande etiska principerna som har en stor betydelse för att skydda respondenters ”rättigheter, frivillighet, anonymitet, konfidentialitet och integritet” (Bryman, 2018, s. 170–171). I min studie följde jag vetenskapsrådets forskningsetiska krav (Vetenskapsrådet, 2011) enligt följande: Utifrån informationskravet så informerade jag respondenterna i de två skolorna om undersökningens syfte och att de samlade informationerna inte skulle användas i ett annat syfte eller en annan studie. Utöver att de har möjlighet att avbryta när de vill utan att behöva motivera det. Samtyckeskravet uppfylldes genom att meddela de engelsklärare att de var frivilliga att delta samt att jag skulle ställa några frågor och spela in svaren. Nyttjandekravet genomfördes genom att de uppgifter och material jag samlat in om varje deltagare endast skulle användas i forskningssyfte. Konfidentialitetskravet uppfylldes genom att deltagarna är anonymiserade och att deras personuppgifter är skyddade och inte kommer användas i andra syften eller spridas till utomstående (Bilaga 1).

6. Resultat och analys

I följande avsnitt redovisas resultaten av intervjuerna genomförda på två skolor. I studien omnämnda som *Alfaskolan* och *Betaskolan*. På Alfaskolan intervjuades tre lärare och på Betaskolan två lärare, det för att ge en tydlig bild utifrån lärarens perspektiv. Antalet informanter visade sig vara tillräckligt eftersom inget nytt framkom i de sista intervjuerna, resultatet har därmed nått mättnad (Ahrne & Svensson, 2015, s. 42). Resultaten ska presenteras utifrån mina frågeställningar och konkretiserades i de frågor som ställdes under intervjuerna. Under den första delen berättar och beskriver lärarna om hur de arbetar med nyanlända elever i klasser och på vilket sätt exempelvis, kartläggning, planering, arbetssätt med individanpassningar och om stödet från arbetsgivaren. Under den andra delen berättar lärarna om utmaningar de möter när de undervisar nyanlända elever och beskriver orsaker till att nyanlända elever har svårigheter i ämnet engelska.

6.1 Arbetssätt och anpassningar som användes av lärarna.

6.1.1 Kartläggning

För att få kunskap om lärarens arbetssätt vad gäller nyanlända elever frågade jag om de kartlägger nyanlända elevers tidigare kunskaper i ämnet engelska. Resultatet visar att nyanlända elevers kunskaper kartläggs på Alfaskolan i samband med start i ordinarie klass. Lärarna berättar att de använder olika material.

Alfaläraren 1 förklarar att:

Jag alltid kartlägger nyanlända elever och särskilt när jag märker att de svaga i ämnet engelska och inte kommit så långt i sin utveckling inom engelska. Det gör jag med stöd av Skolverkets kartlägningsmaterial som finns i bedömningsportal. Detta för att få en bild av vilka områden som nyanlända elever saknar kunskapskraven i ämnet engelska. Därigenom testar jag eleverna för att veta på vilken nivå de befinner sig i.

Alfalärare 2 berättar att:

Jag använder kontinuerligt olika bedömningsmaterial och i etapper för att göra en kartläggning över elevernas kunskaper. Jag jobbar också med grunderna dvs uttal av bokstäver, ord och grammatik i alla arbetsområden. Vi bygger språket.

Alfalärare 2 tillägger att hen har erfarenhet av att kartlägga de elever och hen tror att det är betydelsefullt för läraren. Hen menar också att kartläggningen ger en tydlig bild av elevernas tidigare kunskaper och förmågor i ämnet engelska. Alfalärare 3 tyckte att Kartläggningen ger förutsättningar för planering av en likvärdig undervisning som stämmer mot elevens nivå.

Alfalärare 3 berättar att:

Nyanlända elever passerar alltid förberedelseklassen där deras kunskaper kartläggs. När dessa elever kommer till engelska kartlägger vi dem och för att det ska bli lika för alla så använder de sig av materialet som skolverket har i bedömningsportalen. Kartläggningen görs för att visa om eleven ligger på sin adekvata åldersgrupp eller om de behöver särskilt stöd för att nå målen för ett godkänt betyg. Det kan vara också att en del av elever behöver extra anpassningen i form av att arbeta i en liten grupp.

På Betaskolan kartlägger också lärarna 1 och 2 nyanlända elever. Till exempel berättar Betalärare 1 att kartläggning sker om det finns resurser för det. Om två lärare arbetar tillsammans i samma årskurs hjälps de också åt med att genomföra kartläggningen.

Betalärare 2 berättar att hen gör kartläggning i början av årkurs 7 för att veta elevernas nivå i ämnet engelska. Medan vad gäller nyanlända elever får hen överlämning samt elevernas tidigare betyg från andra skolor där de gått tidigare eller från förberedelseklass:

Vi får en överlämning samt tidigare betyg från skolan där nyanlända elever varit förut. För de som varit väldigt kort tid i Sverige eller om de gått från förberedelseklass, brukar vi få överlämning av dem. Utöver när eleven börja i åk 7 så brukar jag köra mitt eget diagnostikmaterial läs, skriv och hörförståelse. Jag kör med egna material liksom en bokdiagnos och inte från Skolverket.

6.1.2 Planering och Individanpassning

När det gäller frågan om planering och individanpassningar för klasser med nyanlända elever visar resultatet på Alfaskolan att samtliga lärare utgår från en gemensam planering för alla elever, men med anpassningar till de enskilda eleverna. Alfalärare 1 säger att:

Det är samma planering med transparenta uppgifter eller med anpassade uppgifter. När jag haft elever som är nybörjare i engelska har de fått arbeta med mer grundläggande uppgifter.

Alfalärare 1 använder anpassande material från böcker, BBC-webbsida och från Gleerups för nybörjare, men hen anser att om de har engelska med sig så arbetar de lika som sina klasskamrater.

Alfalärare 3 berättar om planering att:

Alla elever ska följa samma planering men detta justeras utifrån nivån och hur mycket en elev kan. Planeringarna är anpassade till varje elev för att de ska kunna jobba på sin nivå och utvecklas i en egen takt.

Hen tillägger och tydliggör att nyanlända elever har extra anpassningar för att de ska kunna klara ämnet. De extra anpassningarna som läraren arbetar med är bland annat ett eget material, en liten grupp där eleverna får mer stöd utifrån deras frågor och behov och jobbar utifrån eget tempo men med en gemensam bas. Eleverna får tre timmar med extra engelska och rätt att ha längre tid på provet.

Alfalärare 2 berättar att:

Jag har en planering för alla elever där var och en har utrymme att jobba utifrån sina förmågor samt stärka dem genom anpassande material. Eleven ges möjlighet att arbeta utifrån sin egen förmåga och kunskap för att bygga språket. Jag är mycket noga med att analysera eleven kunskapsmässigt.

På Betaskolan berättar lärarna 1 och 2 om att planeringen måste vara samma men anpassande efter elevernas nivå. Betalärare 1 påpekar att hen arbetar med individanpassning för alla elever, men mer fokus på nyanlända elever i engelska. Hen säger att material och undervisning bör anpassas till elevernas nivå och samtidigt att variation är viktigt. Med variation menar hen att:

Eleverna bör arbeta med olika anpassande instruktioner, aktiviteter och uppgifter utifrån elevernas individuella skillnader. Läraren bör variera i planering och undervisning för att engagera och motivera eleverna i lärandeprocessen. Under lektionerna arbetar jag med *diskussion samspel* ibland. Där diskuterar eleverna och arbetar med varandra med användning av anpassande material i små grupper.

Betalärare 2 förklarar att all dokumentation sker i lärplattformen Unikum.

Vi använder lärplattform unikum och där kan vi skriva en plan för individen utifrån sina behov. Så om en elev har problem med ordförråd kan vi markera det och ta det som utvecklingsområdet. Om det behövs anpassningar eller behov av hjälp från en studiehandledare det kan också skrivas där för att det ska bli tydligt. Vi skriver allt i unikum.

6.1.3 Olika arbetssätt

Lärarna blev tillfrågade om de strategier och arbetssätt de använder för att stödja den nyanländas språkutveckling och måluppfyllelse i det engelska språket. Svaren har varierat från skola till skola. På Alfaskolan arbetar samtliga lärare med olika strategier för att stödja nyanlända elevers språkutveckling och hjälpa dem att få godkänt i ämnet engelska.

Alfaläraren 1 beskriver hur hen arbetar med nyanlända elever:

Jag försöker låta dem ”bada” så mycket så möjligt i språket genom att lyssna, läsa, skriva och prata fast på en anpassad nivå. Repetera mycket, läsa tillsammans och prata om språket.

Alfalärare 2 använder olika strategier och arbetssätt för att stödja elevernas språkutveckling. Hen menar att hen jobbar med grunderna liksom bokstäver, ordförråd och grammatik. Eleverna tränar också på de fyra färdigheterna tala, läsa (högt), skriva och lyssna. De lyssnar på lärarens läsning. De använder också olika digitala läromedel som finns översatta på olika språk. Läraren påpekar att det är viktigt att ha ett öppet och tillåtande klimat i klassrummet där man också tillvaratar var och ens kunskap.

Jag försöker ge eleverna utrymme att använda sina tidigare kunskaper. Att jobba i grupper med elever som har samma modersmål. Där får de också möjlighet att översätta och diskutera med varandra något som bidrar till bättre förståelse för de uppgifterna som de bör göra på lektionen.

Hen menar att lärare bör tänka på i sin undervisning att eleven måste kunna få översätta till sitt modersmål för att få en förståelse för det engelska språket. Medan Alfalärare 3 berättar om ett annat arbetssätt eftersom hen har grupper i språkval där de flesta elever är nyanlända och behöver stöd i engelska:

Vi arbetar tillsammans med läromedlet Gleerups 4 som bas. Det är upplagt utifrån ämnesområden, exempelvis fritidsintresse, mat, väder och så vidare. Även struktur och grammatik byggs upp ”från början”. Vi jobbar mycket med att bygga ordförråd. Vi arbetar både på egen hand i läromedlet och tillsammans. Vi pratar mycket om ord både på engelska och svenska. Vi tittar ofta på bilder på Google för att förstå och förklara. Eleverna ställer frågor utifrån sina erfarenheter. Ofta kommer vi in på hur samhället fungerar, tex vad ett ålderdomshem är och hur gamla människor lever i olika länder.

På Betaskolan framkommer att de två lärarna beskriver olika sätt att arbeta.

Betalärare 1 berättar att:

Vi är två lärare som arbetar i samma årskurs, där delar vi eleverna i två nivåer, oavsett om de är nyanlända elever eller inte. Så de som ligger på en godkänd nivå är i en grupp och de som är svaga är i en annan grupp. Där får eleverna mycket hjälp och en planering som passar med deras nivå. Vi får hjälp också från studiehandledare.

Medan Betalärare 2 hänvisar till att hen fokuserar mer om extrahjälp och läxhjälp, där kan hen ge mer stöd till nyanlända elever i klasser. Hen hänvisar vidare till studiestöd från en studiehandledare som ger stöd på lektionen.

Vi har olika verktyg som kan användas och vi erbjuder läxhjälp och extrahjälp två gånger i veckan. Vi har mer kontakt med lärarna som undervisar också nyanlända elever för att ge lättare uppgifter, och ha samma planering för alla men nivå anpassade. Vi erbjuder alltid språkstöd, där en personal som talar deras modersmål kan hjälpa till. Studiehandledare som kan komma till lektioner och stötta och hjälpa eleverna. Det är verkligen viktigt.

6.1.4 Skolans plan för att hjälpa lärarna och nyanlända elever

Lärarna i de båda skolorna blev också tillfrågade om deras perspektiv har någon särskild plan hur alla ska arbeta för att nyanlända elever ska nå så långt så möjligt. Samtliga lärare i Alfaskolan har svarat att det inte finns någon särskild plan i skolan gällande arbetet för utveckling av nyanlända elever i språket. De själva arbetar med bland annat språk- och kunskapsutvecklande arbetssätt i ämnet engelska för att öka nyanlända elevers möjligheter och ge dem en likvärdig undervisning. Lärarna beskrev att de hela tiden försöker finna strategier för undervisningen av nyanlända, eftersom det är en utmaning att undervisa dessa elever. De är tvungna att använda sina erfarenheter för att hitta nya och olika strategier kontinuerligt i undervisning för att inkludera alla elever och ge dem en likvärdig undervisning.

Vid frågan om deras skola stöttar dem i deras jobb med nyanlända elever berättade Alfalärare 1 att skolan hjälper till med att anställa flera lärare och resurser exempelvis att de 3 lärare arbetar på 2 klasser. En lärare kan ägna sig åt en grupp elever som har ett större behov av hjälp. När grupperna har färre antal elever per lärare ges också utrymme till att ge stöd till nyanlända elever. Alfalärare 2 berättar om digitala tjänster och digitala läromedel som skolan köper för att underlätta lärarnas uppdrag i klasser. Utöver att skolan ger eleverna en varsin Chromebook. Användningen av Chromebook ger eleverna möjlighet att översätta texter och ord och öva språket i olika program. Lärare 2 berättar vidare att skolan ger lärarna ett utrymme för att använda sina erfarenheter, analytiska förmågor och kunskaper i undervisning.

Alfalärare 3 har också samma åsikt men hen tillade att:

För att jag som lärare ska klara av mitt uppdrag finns det tillgång till olika läromedel som skolan erbjuder oss. Skolan ger oss också en möjlighet att kontakta hemmet och samarbeta med vårdnadshavarna. Jag får olika stöd från speciallärarna samt pedagoger. Olika träff där jag diskuterar med huvudman i skolan och mina kollegor om hur jag ska kunna hjälpa nyanlända elever med att nå så långt som möjligt.

Lärare 1 och 2 på Betaskolan berättar om att skolan inte har speciell plan, men att skolan stöttar lärarna på olika sätt, bland annat att anställa studiehandledare som har samma modersmål som nyanlända elever. Syftet är att hjälpa dessa elever så mycket så möjligt för att klara skolgången. Utöver detta erbjuder skolan in vårdnadshavarna på utvecklingssamtal, ämneslärare träffas för att diskutera olika frågor kring nyanlända elever, att köpa in olika digitala verktyg till skolan som nyanlända elever kan använda. Betalärare 2 berättar om att skolan erbjuder kurser och utbildningsprogram för att höga lärarnas kompetenser men tyvärr att det ingenting som gäller nyanlända elever.

Avslutningsvis ställde jag en fråga till samtliga lärare i Alfaskolan och Betaskolan om de tycker att deras undervisning är likvärdig och inkluderande. Samtliga lärare i Alfaskolan tycker att de ger en likvärdig och inkluderande undervisning till alla elever och inte bara till nyanlända elever. De avsätter mycket tid och energi för att undervisningen anpassar med elevernas behov och förutsättningar. De hävdar också att de alltid försöker inkludera nyanlända elever i lärandeprocessen genom att ge dem utrymme att använda sina tidigare förmågor på olika sätt. De hänvisar till vikten av att läraren skapar dialog och kommunicerar med eleverna. Alfalärare 3 tillägger att:

Ja. Med de olika anpassningarna ska alla elever få en möjlighet att nå så långt så möjligt och utvecklas på sin nivå. Och utifrån skolans uppdrag ska undervisningen vara likvärdig, anpassad och inkluderande för att alla elever ska klara sin skolgång. Genom olika grupparbeten, olika projekt och andra typer av aktiviteter får alla elever komma nära varandra i klassen och som vänner öppnar upp möjligheten att skapa ett tryggt klassrum där alla elever vågar göra fel och lära sig.

Lärarna på Betaskolan gav en mycket likvärdig beskrivning av sitt arbete. De säger att de undervisar eleverna på ett likvärdigt och inkluderande sätt trots att de ibland har utmaningar gällande att nyanlända elever är många till antalet och att de behöver mycket tid från läraren för de ligger på olika nivåer i klassen.

6.1.5 Sammanfattning del 1

Sammanfattningsvis visade resultatet att lärarna i Alfaskolan alltid gör kartläggning av nyanländas kunskaper som ett första steg för att de kunna möta nyanlända elevers tidigare förutsättningar. Utifrån kartläggningen anpassas den gemensamma planeringen på olika sätt, med syftet att ge dem en likvärdig undervisning. Olika strategier användes som arbetssätt i Alfaskolan för att hjälpa nyanlända elever nå målet av ämnet engelska. Nämligen att de organiserar undervisningen till små grupper med andra elever som har samma modersmål och använder läromedel som stöd. I skolan finns ingen särskild plan om hur alla ska arbeta med nyanlända elever, men de tre lärarna uttrycker att de får stöd från skolan. Bland annat att anställda fler lärare, köpa digitala tjänster och ge stöd från speciallärarna eller pedagoger.

På Betaskolan lärarna gör kartläggning om det finns resurser för detta eller om de får överlämning från tidigare skola genomför de inte kartläggningen. Gällande planering och individanpassning har de också samma planering som andra i Alfaskolan. De båda lärarna på Betaskolan anpassar undervisningen utifrån individuella behov. De strävar efter att variera undervisningens aktiviteter och uppgifter och dokumenterar för vidare anpassningar beroende på elevers olika behov. På Betaskolan nivågrupperas eleverna och erbjuds stöd från studiehandledare. På Betaskolan finns inte någon utarbetad plan, men de får stöd från skolan i form av studiehandledare som hjälper nyanlända elever under lektionen. Andra stöd från skolan är läromedel samt att skolan erbjuder lärarna till lärandekurser för att utbilda lärarna men tyvärr erbjuds inga kurser för att höja ämneslärarnas kompetenser gällande nyanlända elever.

Samtliga lärare som deltog i denna studie i båda skolor vidhåller att de strävar mot en likvärdig och inkluderande undervisning av nyanlända elever och att de undervisar på ett likvärdigt och inkluderande sätt.

6.2 Utmaningar som möter engelskalärarna i undervisningen av nyanlända elever

Resultatet visar att samtliga lärare i båda skolorna möter många utmaningar i sina arbeten med nyanlända elever. Utmaningarna beskrivs på samma sätt på de båda skolorna. Alfalärare 1,2 och 3 i Alfaskolan berättar om motivationen och språkundervisningen i skolan. lärare 1 säger:

Ja, dels att motivera dem trots att de känner att de ligger efter sina klasskamrater och också att förstå målen, att t. ex en skriven uppgift måste nå en viss nivå kvalitetsmässigt för att få betyg och inte bara för att man gjort uppgiften.

Alfalärare 3 förklarar mer att större delen av undervisningen sker på svenska som eleverna ännu inte behärskar och inte heller inkluderar modersmålet. En stor del av eleverna kom i vuxen ålder och har inte tillräckliga kunskaper på ämnet engelska. Nyanlända elever lägger mycket energi och kraft på att lära sig skolspråket i första hand för att få betyget som förväntas av de att lära sig svenska. Då satsar eleverna på svenska för att också kunna integrera sig. När eleverna kommer till engelskalektionen ställs de inför ett dubbelt och utmanande uppdrag. Det vill hen säga att de lär sig två språk samtidigt, det som kan leda till att de tappar motivationen. Lärarens uppdrag blir också dubbelt dels ska elevernas motivation stimuleras och dels lära eleverna ämneskunskaper och anpassa undervisningen.

Alfalärare 2 har samma åsikt men hen hävdar också att utmaningen överlag är att ha en kunskap och förståelse för var eleven befinner sig kunskaps- och språkmässigt men också möta elevernas sociala utveckling. Hen menar att läraren måste komma ihåg att de också möter ett helt nytt språk i sin undervisning i den engelska språkinläringen.

Lärare 1 och lärare 2 på Betaskolan beskriver olika utmaningar, bland annat att undervisa nyanlända elever som inte behärskar svenska, stora skillnader i kunskapsnivåer i klasser, tidsbegränsning för varje lektion och utöver bedömningen av nyanlända ska ske på samma sätt och utifrån samma krav som elever som är födda i Sverige. Då blir det en utmaning att utforma undervisningen. Betalärare 2 påpekar att undervisningen i nyanlända elevernas hemländer inte brukar ge eleverna så mycket ansvar för sina studier. Det lägger mycket ansvar på lärarna mer än eleverna själva. Betalärare 2 menar att ”eleverna blir mycket beroende av sina lärare. När de börjar lära sig på ett helt annorlunda sätt blir det svårt att ta ansvar och hänga med andra elever som är mer vana vid att själva ta ansvar för sina studier”. Det är avhängigt ett annat skolsystem och skolkultur. Det blir då en utmaning för läraren att motivera eleverna.

6.2.1 Orsakerna till svagheten i ämnet engelska hos nyanlända elever

Frågan om lärarna upplever att nyanlända elever har svårigheter i ämnet engelska på lektionerna och om vad detta beror på enligt deras erfarenhet. Alfalärare 1 svarade att:

Jag upplever det direkt. Jag tror att det beror på ålder och om de gått till skolan förut och har en bra bakgrund i båda modersmålet och engelska. Om de inte har läst tidigare i sina hemländer så är det svårt att arbeta parallellt med svenska elever som läst engelska sedan årskurs 2. Även elever som har läst engelska i sina hemländer kanske har en annan skolkultur där lärare inte fokuserar lika mycket en undervisning på alla förmågor, till exempel tala och lyssna som på att läsa och grammatik.

Alfalärare 2 och 3 förklarar att ursprung, socioekonomiska förutsättningar, skolbakgrund, och social bakgrund är olika faktorer som avgör skolframgång. De menar att ursprung är avgörande i och med att elever från olika delar av världen har olika kunskaper med sig. Skolbakgrunden skiftar vid ankomsten till Sverige, elever från krigsdrabbade områden har ibland inte haft tillgång till någon skolgång överhuvudtaget. Många av eleverna har också varit på flykt och inte haft rätt att gå i skolan där de har vistats. Enligt lärare 3 så har ”En del av de eleverna kom från länder som har ett bra utbildningssystem men tyvärr inte alla”. När det gäller social

bakgrund refererade samtliga lärare till skillnaden mellan eleverna som kommer från utbildade familjer eller de som har en bra socioekonomisk status och de andra nyanlända elever som tillhör till en låg status. Båda lärarna upplever att det spelar viktigt roll. Lärare 3 tillägger att en del av nyanlända elever har använt engelska i sin vardag och kan då tala och samtala, men att lyssna, läsa och skriva är svårare för dem.

På Betaskolan refererar både lärarna 1 och lärare 2 liksom andra i Alfaskolan till samma orsaker som gör nyanlända elever har svårigheter i ämnet engelska, nämligen ursprung, skolbakgrund, socioekonomiska förutsättningar och social bakgrund. Men Betalärare 2 tillägger att hen märkte att en del av de nyanlända elever som kommer och har med sig goda kunskaper i engelska ibland börjar blanda ihop mellan engelska och svenska eftersom de båda språken påminner om varandra. Då blir ofta engelskan sämre.

Vid frågan om hur stor del av nyanlända elever är godkända i ämnet engelska efter att de arbetat med dessa elever under en period, svarade samtliga lärarna i Alfaskolan, att det är bara ett litet antal. Alfalärare 2 tillägger att:

Tyvärr bara ett fåtal. Det är på grund av samma anledningar.

Båda lärarna i Betaskolan hade samma svar men med lite mer förklaring.

Lärare 2 i Betaskolan berättar att:

Det är bara en liten del av nyanlända elever. Jag kan säga att det är mycket stor skillnad mellan de som bott i Sverige ett eller två år och de som bott fem eller sex år. Det är helt olika. Den som spelar roll också är om du kommit i högstadiet eller mellanstadiet. De nyanlända elever som kommer i små åldrar har en chans att få samma grundkunskaper och därmed godkänt i ämnet engelska. Medan de som kommer stora, missar de. Det är jättestor utmaning till dem att ta igen vad de har missat.

6.2.2 Sammanfattning del 2

Sammanfattningsvis visade resultatet att lärarna i båda Alfaskolan och Betaskolan möter olika utmaningar i undervisningen av nyanlända elever. I Alfaskolan berättar lärarna om motivation som eleverna tappat när de lär sig två språk samtidigt. Informanterna hänvisade till det dubbla uppdrag som gör deras arbete i klassen svårare. Nämligen att lärarna ska motivera dessa elever och att undervisa dem på ett likvärdigt sätt som passar med deras nivå. Lärarna på Betaskolan påpekar de svårigheter med att bedriva undervisning med elever som inte har gemensamt språk med läraren. Kunskapsskillnader i klassen ställer också höga krav på undervisningen. Utöver bedömningen av nyanlända ska ske på samma sätt och utifrån samma krav som elever som är födda i Sverige, det är också en utmaning. En annan utmaning är att nyanlända elever är vana med en annan typ av undervisning där eleverna är i mycket stor utsträckning beroende av sina lärare.

I båda skolorna uppgav lärarna olika orsaker till att nyanlända elever har svårt att nå målen i ämnet engelska. Bland orsakerna beskrivs om eleverna läst engelska, och om de har det vilken undervisning de har mött. Social bakgrund och socioekonomiska förutsättningar har också betydelse, enligt lärarna.

Lärarna i Alfaskolan och Betaskolan blev också tillfrågade om hur stor del av nyanlända elever är godkända i ämnet engelska efter att de arbetat med dessa elever under en period. Svaret i båda skolorna har varit att det är endast ett litet antal elever som når godkänt.

7. Diskussion

7.1 Resultat Diskussion

I följande avsnitt diskuteras och tolkas resultatet utifrån studiens syfte.

Resultatdiskussion disponeras som två Frågeställningar baserade på studiens frågor. Utöver det ska resultat diskuteras utifrån teorin och tidigare forskning.

1.Vilka arbetssätt och anpassningar använder lärarna för att stödja nyanlända elevers språkinläring och ge dem en likvärdig undervisning.

Den första frågeställningen i den här studien var om vilka arbetssätt och anpassningar lärarna använder när de möter nyanlända elever i ordinarie klasser. Syftet med detta är att ta reda på om de lärarna ge en likvärdig undervisning till nyanlända elever och stödja dem i språkinläring. Tidigare forskning pekar på att kartläggningsmaterialet används i undervisning av nyanlända elever (Skolverket, 2016), något som också resultatet i min studie stödjer, intervjuerna gav underlag för att belägga detta. Båda skolorna kartlägger och planerar undervisning utifrån det. I analysen framkommer det att samtliga lärare i Alfaskolan uttrycker att kartläggning av nyanländas kunskaper är betydelsefulla för både undervisningen och elevens lärande. Detta som Lahdenperä och Sundgren (2016) betonar också att det är viktigt för ämneslärare att kartlägga och bedöma nyanlända elevers förmågor innan att de börjar planera där arbetssätt och undervisningsinnehåll grundar sig i kartläggningen. Med tanke på elevernas visade kunskapsnivå placeras elever i grupper för att ge förutsättningar för likvärdig utbildning. Lärarna i Alfaskolan använder Skolverkets kartläggningsmaterial som stöd i sina uppdrag. Kartläggningsmaterialet syftar till att just vara ett stöd för undervisning, extra anpassningar eller särskilt stöd.

Till skillnad från Alfaskolan var det däremot en lärare som nöjde sig med att använda överlämnandeinformation som underlag för sin undervisning. Analysen av lärarnas svar visade att samtliga lärare i båda skolorna har gemensam planering till alla elever i klassen (Skolverket, 2016). För att hantera utmaningen med att eleverna har olika kunskaper som skiljer sig från klass till klass och från elev till elev, användas anpassade material på individnivå i form av aktiviteter från böcker eller från digitala hemsidor. Lärarna i båda skolorna är medvetna om vikten av att planering och undervisning inte bör bedrivas och genomföras på samma sätt till alla elever i klassen. Samtliga lärare hävdar att de tar hänsyn till nyanlända elevers skillnader, förkunskaper och deras olika fortsättningar (Skolverket, 2019). De anpassar undervisningen till elevers behov för att de kunna inkludera och integrera dem i klassen. Alfalärare3 betonar att ”Planeringarna är anpassade till varje elev för att de ska kunna jobba på sin nivå och utvecklas i sin egen takt”, även Alfalärare 2

uttrycker sig om att ”eleven ges möjlighet att arbeta utifrån sin egen förmåga och kunskap för att bygga språket”.

På samma sätt hänvisar lärarna i Betaskolan att de arbetar utifrån individanpassning. De försöker utgå från elevernas nivå. Betalärare 1 använder begreppet av att *variera*. Hen menar att ”läraren bör variera i planering och undervisning för att engagera och motivera eleverna i lärandeprocessen”. Detta genom att använda sig av olika aktiviteter och uppgifter med syftet till att förstärka nyanländas elevers förmågor och kunskaper för att de kunna hinna uppnå målet i ämnet engelska. Resultat av denna studie visar också att samtliga lärare som deltog i denna studie adopterar och använder olika strategier och arbetssätt för att stödja nyanlända elevers språkutveckling och måluppfyllelse. Strategier som lärarna använder sig av skiljer sig från varandra och går utifrån deras själva erfarenheter med nyanlända elever.

En av lärarna i Alfaskolan berättar om begreppet ”bada”. Hen menar att låta nyanlända elever gå djupare i språket genom att läsa, skriva och praktisera språket med läraren. En annan strategi används av Alfalärare 2 är att ge eleverna utrymme att använda sina tidigare kunskaper som resurser, genom att arbeta med andra nyanlända elever som har samma hemspråk. På detta sätt får de möjlighet att översätta, diskutera och hjälpa varandra på deras modersmål. Att lärare arbetar på detta sätt med nyanlända elever i klassen och låter dem använda sitt modersmål i lektionen som resurs lyfts fram av Svensson (2018) som refererar till begreppet ”transspråkande”, där nyanlända elever använder alla sina tidigare språkliga förmågor och kunskaper som resurser för att de lyckas med det nya språket. Garcia & Wei (2018) beskriver transspråkande utifrån ett socialt och kognitivt perspektiv. Hen anser det som kreativt sätt och unik som underlättar och förstärka lärarnas arbete och samtidigt som det hjälper eleverna att integrera i lärandeprocessen och delta i lektionerna. Enligt Cummins (2015) är det en framgångsfaktor att ta tillvara interkulturella resurser i klassen. Undervisningen äger rum genom en interkulturell lins. Lärarna fokuserar då på att ge eleverna möjligheter att använda sitt modersmål eller andra starka språk som resurser i lärandet (Cummins 2015). Cummins förklarar också att på detta sätt kan lärare utveckla elevernas medvetande om de nya språkkunskaperna och samtidigt bekräfta tidigare färdigheter och förmågor.

I analysen framkommer det att Alfalärare 3 har små grupper i språkval där nästan alla elever är nyanlända som behöver mycket stöd i språket. Hen använder enklare läromedel som bidrar till bättre lärande och hen få förklarar mycket på svenska och engelska. Hen menar vidare att detta kan hjälpa de att utveckla på de två språk samtidigt.

I jämförelse med Betaskolan samarbetar Betalärare 1 med en annan engelsklärare för att dela upp eleverna i två grupper utifrån deras nivå oavsett om de är nyanlända eller inte. Ett annat arbetssätt som användes av lärarna i Betaskolan är att erbjuda språkstöd av en studiehandledare som talar samma modersmål som nyanlända eleverna talar. Båda lärarna anser att studiehandledare har en stor betydelse för nyanlända elever. Bunar (2015) tar upp Axelssons studie om vikten av studiehandledare som resurs i klassen. Hon visar att nyanlända elever tillsammans med studiehandledare kan ha mer interaktion än med ämneslärare och andra klasskamrater. Hon menar vidare att studiehandledare ger stöd till de nyanlända elever som ämneslärare inte kan ge eftersom läraren inte kan skapa kommunikation med nyanlända elever på sina förstaspråk. Dessutom anser hon att det är svårt för

lärarna att förmedla information till dessa elever utan hjälp av studiehandledare (Bunar, 2015).

Analysen visade också att det i båda skolorna inte fanns någon särskild plan från huvudmannen gällande nyanlända elever språkinläring. Samtliga lärare i båda skolorna arbetar själva för att öka nyanlända elevers möjligheter i språkutveckling genom att dra nytta av deras tidigare erfarenheter. De försöker alltid för att hitta nya strategier och arbetssätt för inkludering av dessa elever i undervisningsprocess och ge dem en likvärdig undervisning. Samtliga lärare för stöd från skolan i form av anställning av flera lärare och studiehandledare som kan hjälpa till, att köpa läromedel samt att få stöd från speciallärare och pedagoger. På Betaskolan får lärarna extra möjlighet att läsa kurser och ibland att utbilda sig, men tyvärr erbjuder inte skolan specialkurser för att höja ämneslärares förståelse och kompetenser mot deras arbete med nyanlända elever.

Under analysen framkom att samtliga lärarna i Alfaskolan tycker att de genomförde en likvärdig och inkluderande undervisning till nyanlända elever enligt Skolverket (2011) som ser att likvärdig undervisning betyder att alla elever ska få samma möjligheter. De hävdar utöver att de strävar efter det. Alfalärare 3 anser att likvärdig undervisning äger rum när läraren kan skapa bra relation och kommunikation mellan hen och nyanlända elever. Utöver det att kunna vara mycket nära och stötta dem i små grupper samt att utgå från deras behov och nivåer till att de kunna stå själva och ta ansvar. Då kan nyanlända elever våga göra fel och lära sig. I det sociokulturella perspektivet på lärande Vygotskij (2002) tillskrivs vuxna en viktig roll i lärandeprocessen hos barn. Vygotskij menar att inläring är en social process där vi lär oss att utvecklas när vi befinner oss med vuxna och skapar dialog och kommunicerar med varandra. Den här processen kan inte ske i skolvärlden utan hjälp av lärarna som spelar central roll i den här processen. Detta var även vad Säljö (2000) hänvisar till. Han poängterar att lärande första sker på en kollektiv nivå, sedan utvecklas det till en individuell nivå. Gibbons (2009) hänvisar till begreppet ”stöttning” som lärare ger till eleverna i klassen för att öka elevers självförtroende till att de bli självständiga. Stöd i den närmaste utvecklingszonen, stöd av en kompetent lärare bidrar till en likvärdig undervisning. Bunar (2015) understryker att lyckad undervisning och integrering av nyanlända elever i ordinarie klass efter att de går ut från förberedelseklass beror på stöttande strukturer som ämneslärare adopterar.

2.Vilka utmaningar möter engelsklärare i undervisning för nyanlända elever och varför har nyanlända elever svårigheter i ämnet engelska?

Analysen av deltagarnas svar i studien visar att samtliga lärare i de två skolorna möter många utmaningar i deras arbete med nyanlända elever. De utmaningar som beskrivs av lärarna har varit av varierade slag. Alfaskolans lärare talade om bristen på motivation. Eleverna uttrycker att de ligger långt efter sina klasskamrater när de är nybörjare i både svenska och engelska. Lärarna beskriver att eleverna saknar grundläggande kunskaper i engelska. Undervisningsspråket svenska på engelsklektionen bidrar till en dubbel utmaning, enligt lärarna. Då vände nyanlända elever sitt intresse till att lära sig skolspråket för att kunna integrera sig. Därmed började lärarna motivera dessa elever att tro på sina förmågor samtidigt som de utvecklar deras kunskaper på ett passande sätt för att de kunna gå vidare precis som

andra elever i klassen. Enligt Franzen (2001) är just motivation en av de faktorer som påverkas nyanländs språkinläring. Denna faktor spelar viktig roll när nyanlända elever börja lära sig ett nytt språk. När nyanlända elever motiveras så mycket i klassen bli det lätt för de att skapa relationer med andra klasskamrater och integrera så fort i skolarbete och därmed i samhället.

Jämfört med Betaskolan påpekar samtliga lärare andra utmaningar, nämligen elevers olika kunskapsnivåer i klassen och även i grupper samt att dessa elever är svaga i skolan undervisningsspråk, det som gör interaktion mellan lärare och nyanlända elever något svårt. En annan utmaning som lärarna i Betaskolan har hänvisat till är att de möter ett problem av bedömning och betygsättning i slutet av terminen till nyanlända elever. De elever som kommer i senare skolålder har inte så mycket tid på sig att hinna få betyg innan att de går ut skolan. Lärarna är medvetna om att bedömningen och betygsättningen är lika för alla elever oavsett om de är nyanlända eleverna eller inte. Engelskämnet enligt skolverket (2020) är ett av de tre kärnämnen som kräver från eleverna att vara godkända på för att de kunna fortsätta och läsa vidare i gymnasieskolan. Kunskapskraven för betyg E enligt läroplan (2011) kräver från eleverna att kunna läsa, skriva och prata på ett godtagbart sätt. Detta som saknas hos en stor andel av nyanlända elever enligt lärarna.

Något annat att nyanlända elever tillhör till en annan kultur som kan skilja sig från Sverige och där de lär sig enligt en annan skolkultur. I sina ursprungsländer är de vana med ett helt annorlunda sätt av undervisning. Lärarna i deras ursprungsländer brukar leda eleverna medan eleverna blir mycket beroende av sina lärare. Franzen (2001) refererar till kulturellt avstånd som kan påverka nyanlända lärande när dem är vana med en annan livsstil och en annan skolundervisning. Därefter blir det som utmaning till lärarna att leda eleverna och samtidigt att låta dem ta ansvar.

Lärarnas i båda skolorna kopplar de utmaningar som de står inför till viktiga orsaker utifrån deras erfarenheter. Bland de anledningarna är att ursprung, skolbakgrund samt skolerfarenhet hos eleverna spelar viktigt roll i nyanlända elevers framgång i ämnet engelska. Lärarna anser att nyanlända elever från olika länder har olika kunskaper beroende på deras ursprung.

Andra anledningar kan relatera till att en del av nyanlända elever inte har gått i skolan på grund av helt annorlunda orsaker, nämligen att deras länder drabbades av krig. Därmed har de inte haft möjlighet till skolgång, eller om de har varit på flykt och inte haft rätt i dem länderna som de hamnade i att gå och läsa i skolan. En del av dessa elever som kommer och har med sig kunskaper i engelska börjar och blanda ihop det med svenska som de börjar lära sig. Det leder till att utvecklingen i engelska avstannar eller går tillbaka. Medan en annan del av nyanlända elever har bra kunskap i engelska som används i vardagen och kan då tala och samtala, men att läsa eller skriva är svårare för dem. Franzen (2001) poängterar att språkinläring inte är lika lätt hos alla som flyttar och börjar läsa ett nytt språk. En del elever har större utmaningar än andra att lära nya språk och vissa elever har lättare att tala än att skriva och läsa.

En lärare i Alfaskolan tillägger att det beror också på nyanlända elevers ålder. Utöver om de har en bra bakgrund i både modersmålet och engelska. Därmed om de inte läste tidigare i sina ursprungsländer möter de mer de svårigheter när de arbeta parallellt med svenska elever som läst engelska vid tidiga åldrar. Även Cummins (2017) belyser i en studie som genomfördes i USA att åldersfaktorn påverkar hur

lång tid nyanlända elever behöver för att lära sig ett nytt språk. Därmed behöver nyanlända elever som kommer i stora åldrar enligt studien längre tid till att de kunna hinna ikapp språkmässigt. Dessutom spelar nyanlända elevers tidigare starka språkkunskaper i att läsa och skriva på sitt modersmål en viktig roll i utveckling av förmågor i att lära sig ett annat språk.

Samtliga lärare i båda skolor anser att social bakgrund och ekonomiska förutsättningar för nyanlända elever spelar viktig roll. De märkte skillnad mellan de elever som tillhör till en låg ekonomisk och social status och andra elever som tillhör till en bra socioekonomisk status. Skillnader reflekterade i båda deras skolresultat och språkutveckling. Cummins (2017) har också visat i sin studie i USA/Amerikanska studie att språkutveckling i andra eller tredje språket påverkas på elevers socioekonomiska förutsättningar. Där elevernas kompetenser utvecklas snabbare eller långsammare beroende på deras socioekonomiska bakgrund.

Slutligen framkom i analysen att bara ett litet antal av nyanlända kunde i båda skolor blev godkända i ämnet engelska efter en period av att arbeta med dem.

7.2 Metoddiskussion

I mitt arbete har jag använt mig av kvalitativa metoder genom att göra semistrukturerade intervjuer med flera lärare i två olika kommuner. Syftet med detta att jämföra hur engelska lärare arbetar med nyanlända elever och för att få en bild om vilka utmaningar de möter i sitt arbete.

Fördelen med att använda semistrukturerade intervjuer är att den gav mig stor frihet att ställa frågorna på vilket order som passerade deltagarna svar och omformulera dessa för att följa de svar informanterna gav. Den semistrukturerade intervjun gav också mig som intervjuare möjlighet att formulera frågor, så kallade andrafrågor, under intervjuens gång eller be om förtydliganden, något som också skedde. Detta också gav mig bättre möjligheter att vara flexibel, att kunna ställa enkla och djupa frågor som följde på andra frågor utan att jag stör mina deltagare. De frågorna öppnade nya vägar så att lärarna kunde utveckla sina tankar och svar (Bryman, 2018, s.563). För att ge denna studie högre reliabilitet har jag försökt att vara noggrann och leta efter och välja skolor som har stor andel nyanlända elever med fokus på en förberedelseklass. De skolor kan ses som mångkulturella skolor. Utöver intervjuerna med lärarna som jobbar i två skolor i olika kommuner med olika förutsättningar för att ha flera svar som visar mig deras olika arbetssätt med nyanlända elever och deras olika åsikter (Bryman,2018, s. 465–466).

Inledningsvis hade jag ambitionen att stärka intervjuerna med observationer. Men det var svårt på grund av de omständigheter som drabbade skolorna och att många lärare och elever har varit hemma längre. Därmed bestämde jag mig att göra bara intervjuer och mina intervjuer utfördes på två sätt via Skype och ansikte mot ansikte. Min upplevelse har visat mig att de intervjuerna som genomfördes på plats och ansikte mot ansikte gav mig djupare förståelse, där fick vi mer ögonkontakt medan via Skype förlorade jag den kreativa kommunikationen mellan mig och deltagarna.

Tanken har också varit att intervju flera engelsklärare som har nyanlända elever i sina klasser för att kunna samla mycket empiri. Men tyvärr att kunde jag inte intervju mer än fem lärare. På Alfaskolan har jag intervjuat tre lärare och i

Betaskolan två lärare. Således har jag fått tillräckligt med data och gett mig en tydlig bild som var till underlag för mitt arbete.

8.Slutsats

Genom min studie kunde jag uppfatta att samtliga lärare i båda skolorna tillämpar och adopterar olika arbetsformer vid arbetet med nyanlända elever utifrån deras egna erfarenheter. Utöver att de strävar efter att stödja nyanlända elevers språkinläring och ge en likvärdig och inkluderande undervisning som passar med deras nivåer, kompetenser och förutsättningar. Det visade sig också att samtliga lärare möter många utmaningar i sina arbeten, bland annat att motivera, sätta betyget och arbeta med olika kunskapsnivåer. Engelsklärare relaterade till de utmaningar som spelar roll i deras språkinläring, nämligen om dessa elever läste engelska innan de kom till Sverige, vilken engelskundervisning de mött, samt deras sociala bakgrund och socioekonomiska förutsättningar. Resultat visade också avsaknaden av en tydlig och omfattande plan från skoladministrationen och att lärarna får stöd från skolan i form av anställning av fler lärare, studiehandledare och inköpa av digitala verktyg, men tyvärr erbjuder inte skolor några kurser eller föreläsningar för att höja ämneslärarens kompetenser gällande undervisning av nyanlända elever. Resultat visade också att ett litet antal av nyanlända elever är godkända i ämnet engelska efter att de lärarna arbetade med dessa elever under en tillräcklig period.

Utifrån syftet med mitt arbete kan jag säga att resultatet har väckt många tankar i mig. Trots att Sverige sen länge tagit emot nyanlända så är det fortfarande många elever som inte når kunskaper i ämnet engelska. Det betyder att vi som lärare har en stor utmaning framför oss och vi behöver fortsätta arbeta med att hitta olika sätt som kan hjälpa eleverna att bli godkända. Lärare behöver skaffa sig ännu mera kunskaper och vara öppna för att vilja förändra. Utöver det behöver vi verkligen kompetensutveckling i form av föreläsningar och kurser. Vi behöver också mer stöd för att ägna tid åt eleverna.

Skolverket diskuterar likvärdighet i skolan, om att alla har rätt till stöd och alla måste få samma förutsättningar. Men utifrån lärarnas svar så visade sig att det är svårt att hinna med, speciellt om man är ensam i en stor elevgrupp. Svårigheterna är många och enligt egen erfarenhet så känner jag att man inte räcker till och då kan man inte ge det stödet som eleverna behöver. Vi fortsätter jobba, alla elever har olika behov och har rätt till allt stöd som kan underlätta skolarbetet och vägleda de till att utveckla och nå så långt så möjligt i skolan.

Utifrån min studie har jag kommit fram till att vi som lärare verkligen behöver utvecklas i vårt arbete för att eleverna ska kunna utveckla sitt arbete.

9. Förslag på vidare forskning

Mitt förslag till den som kommer forska vidare i denna fråga om arbetet med nyanlända elever är att genomföra intervjuer i flera kommuner än två. Detta för att få en bättre och mer övergripande bild av hur andra arbetar med denna fråga. Det ger möjligheten till lärare som har många nyanlända elever i sin klass att skaffa sig nya kunskaper och vara öppen till hur andra i olika kommuner arbetar. Mitt andra förslag är om möjligheten finns att sätta fokusen på eleverna. Detta genom att intervjua dem och se från deras perspektiv vilka svårigheter de upplever i ämnet engelska och om de får tillräckligt med stöd för att nå målen i ämnet. Därefter kan man jämföra lärares syn på de utmaningar de möter i sitt arbete samt elevernas syn på svårigheter de möter.

Källförteckningar:

Ahrne,A& Svensson,P(red).(2015) *Handbok i kvalitativa metoder* .Stockholm: Liber

Bryman, A. (2018). *Samhällsvetenskapliga metoder*. Stockholm: Liber AB.

Bunar, Nihad (red.) (2015). *Nyanlända och lärande - mottagande och inkludering*. 1. utg. Stockholm: Natur & kultur

Bunar, N. (2010). *Nyanlända och lärande*. En forskningsöversikt om nyanlända elever i den svenska skolan.

Vetenskapsrådets rapportserie 6:2010.

Cummins, J. (2017). *Flerspråkiga elever: effektiv undervisning i en utmanande tid*. (Första utgåvan). Stockholm: Natur & Kultur

Cummins, Jim (2015) *intercultural education and academic achievement*. Finns tillgänglig online: <http://dx.doi.org/10.1080/14675986.2015.1103539>

Franzén, E (2001) *Att bryta upp och byta land*. Falun: Natur & Kultur.

Garcia.O & Wei.L(2018). *Translanguaging flerspråkighet som resurs i lärande*. Svensk utgåva. Stockholm: Natur & Kultur, 2018.

Gibbons, P. (2009). *Lyft språket lyft tänkande*. 2. uppl., Halmstad: Hallgren & Fallgren.

Lahdenperä, Pirjo& Sundgren, Eva(red)(2016). *Skolan möte med nyanlända*. Första upplagan Stockholm: Liber

Läroplan för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet, 2011 (Lgr11) Tillgänglig på www.skolverket.se

Skolverket. (2008). *Allmänna råd för utbildning av nyanlända elever*. Stockholm: Skolverket.

Skolverket, S. (2011). *Läroplan för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet 2011*. Stockholm: Skolverket.

Skolverket (2016). *Kartlägningsmaterial för nyanlända elever*. Finns tillgänglig online:

<https://www.skolverket.se/undervisning/kallsidor/kartlaggningsmaterial-for-nyanlanda-elever>

Skolverket (2020). Antagning till gymnasieskolan.

<https://www.skolverket.se/regler-och-ansvar/ansvar-i-skolfragor/antagning-till...>

Skolverket (2018). Transspråkande – bakgrund, teorier och praktiknära exempel. Finns tillgänglig online:

<https://www.skolverket.se/download/18.75bdbbb116e7434ebf832d/1574752563080/kunskapsutveckling-gudrun-svensson-20180418.pdf>

<https://nyisvenskaskolan.blogspot.com/2019/09/nyanlanda-elever-i-amnesundervisningen.html?m=1>

Svensson, Gudrun. (2018) *Transspråkande I Praktik Och Teori*. Första Utgåvan. ed. Stockholm: Natur & Kultur, 2018.

Vygotskij, L.S. (2001) *Tänkande och språk*. Göteborg: Daidalos.

Säljö, R. (2000) *Lärande i praktiken - ett sociokulturellt perspektiv*. Stockholm: Nordstedts Akademiska Förlag

Vetenskapsrådet (2011). *God forskningssed*
https://www.konst.gu.se/digitalAssets/1372/1372748_god-forskningssed-2011.1.pdf.

Sveriges Riksdag;

https://riksdagen.se/sv/dokument-lagar/dokument/motion/enhetlig-definition-av-begreppet-nyanland_H6021615 senaste besökte den 2020-03-15

Bilaga 1

Personligt brev.

Hej,

Jag heter Hanan Alradeef och jobbar som engelsklärare i Ludvika kommun. Jag håller på med mitt examensarbete och hoppas att du vara intresserad och acceptera att jag intervjuar dig och få svar på mina frågor gällande min studie. Studiens övergripande syfte är att undersöka och jämföra hur två skolor i två olika kommuner jobbar för att ge likvärdig undervisning till nyanlända elever i ämnet engelska samt synliggöra om både skolorna har samma eller olika arbetssätt. Undersökningen kommer också handla om vilka utmaningar engelsklärare möter i undervisning av nyanlända elever i ordinarie engelskundervisning i de två skolor från lärarens perspektiv. Intervjun ska ta cirka, 30 till 45 minuter. Ditt namn kommer anonymas och du ska nämna på ett annat namn. Utöver ingen information kommer användas för ett annat syfte eller till annan undersökning. Intervjuer kan genomföras via Skype eller telefonsamtal! Du är frivilligt att delta i min studie men jag ska vara mycket tacksam om du accepterar deltagandet.

Hälsningar

Hanan Alradeef

Hanan.alradeef@ludvika.se

Bilaga 2

Intervjufrågor till engelsklärare:

- 1) Kan du snälla presentera dig själv och berätta om dina erfarenheter som lärare?
- 2) Hur många elever har ni i skolan?
- 3) Hur många procent av dem är nyanlända?
- 4) Kartlägger du nyanlända elever i ämnet engelska innan du börjar undervisa de?
- 5) Har du en gemensam planering för alla elever i klassen eller gör du olika planeringar?
- 6) Upplever du att nyanlända elever har svårigheter i ämnet engelska? Om ja vad beror detta på tror du?
- 7) Spelar elevernas ursprung någon roll i det?
- 8) Möter du som lärare utmaningar i ditt arbete med nyanlända?
- 9) Vilka strategier och arbetssätt använder du dig av för att stödja den nyanländas språkutveckling och måluppfyllelse i det engelska språket?
- 10) På vilket sätt arbetar du med individanpassning för de nyanlända eleverna i engelska undervisningen?
- 11) Hur stor del av nyanlända elever är godkända i ämnet engelska?
- 12) Vad gör din skola för att stötta dig i ditt jobb med nyanlända elever?
- 13) Tycker du att din undervisning är likvärdig och inkluderande?
- 14) Har din skola någon särskild plan hur alla ska arbeta för att nyanlända elever ska nå så långt så möjligt?
- 15) Har du något annat du kan berätta gällande ditt arbete med nyanlända elever och specifikt i ämnet engelska?

